

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวทางเกษตร ทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุโขทัย
ชื่อนักศึกษา	นายสุเกียรติ์ คำนพิษณุพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.วีระพงษ์ อินทร์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจพร สุนทรสมัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล รั้วธงชัย
สาขา	ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีที่สำเร็จการศึกษา	2547

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุโขทัย การศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนแรกคือ การศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการบริหารจัดการน้ำและดิน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการรวมกลุ่มเกษตรกร ด้านแหล่งทุนและการดำเนินธุรกิจ และด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ว่างได้สุทธิคือปี และระดับอายุของเกษตรกร ขั้นตอนที่สองเป็นการกำหนดรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ และขั้นตอนที่สามเป็นการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงาน ได้แก่ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุโขทัย จำนวน 222 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นชนิดที่เป็นสัดส่วน กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการพัฒนา ได้แก่ เกษตรกร จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F - test โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดสุโขทัยในภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านแหล่งทุน และการดำเนินธุรกิจ และด้านเศรษฐกิจ มีปัญหาในระดับมาก ส่วนด้านสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการน้ำและดิน ด้านการรวมกลุ่มเกษตรกร และด้านความรู้ความเข้าใจมีปัญหาในระดับปานกลาง

2. เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำการเกษตรต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านแหล่งทุนและการดำเนินธุรกิจ และด้านเศรษฐกิจมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

3. เกษตรกรที่มีรายได้สุทธิต่อปีต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านแหล่งทุนและการดำเนินธุรกิจมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

4. เกษตรกรที่มีระดับอายุต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. รูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ มี 4 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้ การพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนาองค์ความรู้สู่การฝึกปฏิบัติจริง การพัฒนาเกษตรกรแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนาตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

6. เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดทุกขั้นตอน

Title **DEVELOPING LIFE QUALITY FARMERS UNDER NEW
AGRICULTURAL THEORY IN SUKHOTHAI LAND REFORM AREA.**

Author Mr. Sukiatt Danphitsunuphan

Advisors Dr. Weerapong Inthong
Assistant Professor Or. Amnuayporn **Soonthonsmai**
Assistant Professor Dr. Phaisan **Rewthongchai**

Field **Development** Strategy

Year **2004**

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop life quality of farmers in Sukhothai land reform area under new agricultural theory. The research divided into three steps. The first step was studying and comparing the operation problems of farmers in six aspects as knowledge soil and water management, environment, farmer grouping fund and business management, and economy aspect which classified by farm area, net income per year and farmer age. The second step was model setting for life quality development of farmers under new agricultural theory. The third step was the development of farmer's life quality. Samples in the first step were 222 farmers in Sukhothai land reform area which was sampled by proportional stratified random sampling. Samples in the third step were 15 farmers from the first step which was sampled by purposive random sampling. Rating scale questionnaire and model for life quality development were used to collect data. Statistical procedures were percentage, mean, standard deviation, F-test and mean comparison by Scheffe method.

The results of this research were as follows :

1. The operation problems of farmers under new agricultural theory as a whole were in moderate level. For each aspects, it was found that the operation problem of fund and business management and economy aspects

were in high level but environment, soil and water management, farmer grouping and knowledge aspects were in moderate level.

2. The operation problems as a whole of farmers which had different farm area were not different. For each aspects, the operation problems of farmers in fund and business management, and economy aspects were statistically different at .05 level while the others were not different.

3. The operation problems as a whole of farmers which had different net income per year were not different. For each aspects, the operation problems of farmers in fund and business management was statistically different at .05 level while the others were not different.

4. The operation problems as a whole and each aspects of farmers which had different age were statistically different at .05 level.

5. Model for life quality development of farmers consisted of four stages as knowledge development , knowledge to practice development , participation action development and the development under new agricultural theory respectively.

6. The satisfaction of farmers on model and stages for life quality development were highest level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก
ดร. วีระพงษ์ อินทร์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร. อำนาจพร สุนทรสมัย และผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ดร. ไพศาล ธีวรงค์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อ
เสนอแนะต่าง ๆ ในการปรับปรุง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี นับเป็นพระคุณอย่างสูง
แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ คือ นายเกียรติ ลีประเสริฐ ฝ่ายพัฒนาและถ่ายทอด
เทคโนโลยี สำนักงานประมงจังหวัดสุโขทัย นายพูนสิน ใจทหาร ฝ่ายประสานราชการและ
บริหารงานทั่วไป สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย นายชา ปฐมกุลวงศ์ ฝ่ายส่งเสริม
และพัฒนา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุโขทัย นายเลอสิทธิ์ สายแก้วมา กลมส่งเสริมการ
ผลิตและจัดการผลผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย นายไชยา งามล้ำวง ฝ่ายส่งเสริม
ธุรกิจการค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบ
และแก้ไขเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมคิด ศรีสิงห์ กรรมการผู้ทรง
คุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ละออ ด่านพิษณุพันธ์ ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือเรื่องสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล
ขอขอบพระคุณนายดิเรก นพชม ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุโขทัยที่ให้ความกรุณาในการเก็บข้อมูลใน
เขตปฏิรูปที่ดิน และขอขอบพระคุณเกษตรกรทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ให้ความ
อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นายทวีล จอมสืบ และนายพิษณุ แก้วนัยจิตร ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อ
เสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา

คุณค่าและคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ บิดา
มารดา ภรรยา และบุตร ที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สุเกียรติ ด่านพิษณุพันธ์